Speech van Sybrand Buma op het CDA jubileumcongres in Maarssen

11 april 2015

Campagne

Op 28 februari van dit jaar streek een grote CDA-karavaan neer in de provincie Utrecht.

Een groene golf trok door de stad Amersfoort.

CDA-ers uit het hele land voerden campagne met de Utrechtse lijsttrekker Mirjam Maasdam.

Ook onze voorzitter Ruth Peetoom was erbij.

Zoals zij de hele campagne enthousiast en onvermoeibaar de campagnes ondersteunde.

Zojuist heeft u haar herkozen.

Ruth, van harte gefeliciteerd, ik kijk uit naar de voortzetting van onze samenwerking.

Het was een feest, die middag.

Hoe vaak hebben we de afgelopen jaren niet het gevoel gehad tegen een berg op te moeten lopen.

En hoe anders was dat nu:

met het CDA de stad in voelde als een thuiswedstrijd.

Zelfs het weer werkte mee.

Maandenlang hebben onze provinciale afdelingen campagne gevoerd.

Het CDA vaardigde in de provincie de beste mensen af om ons te gaan vertegenwoordigen.

Kiezers stemmen niet op anonieme lijsten maar op mensen.

Meer dan enige andere partij is het CDA herkenbaar en dichtbij.

Zo hebben we winst weten te boeken bij de laatste verkiezingen.

Van de 89 gekozenen zijn er maar liefst 50 met voorkeursstemmen in de Staten gekozen.

Dát is het CDA.

35 jaar

We vieren vandaag dat het CDA 35 jaar geleden werd opgericht.

Ik was 15 jaar.

Maar ik denk dat ik toch een doorslaggevende rol bij het eenwordingsproces heb gespeeld.

Dat zit zo:

Op mijn slaapkamerdeur had ik allemaal stickers geplakt.

De hele deur vol.

Op een van die stickers stond:

“CDA Ja, want wij horen bij elkaar”.

Iedereen die mijn kamer in wilde moest langs die sticker.

Ik had geen idee waar het voor stond, dat “wij horen bij elkaar”, al klonk het op zich als een logische zin.

Ik wist al helemaal niet dat het in die tijd een buitengewoon politieke uitspraak was.

Het was een oproep van de basis van de drie confessionele partijen.

De leden doorbraken de onenigheid aan de top.

Het CDA geen product van berekenende bestuurders, maar van bevlogen leden.

Van de basis.

Én van Piet Steenkamp natuurlijk.

Geschiedenis

Onze partij ontstond door de kracht van mensen aan de basis. Het CDA heeft een diep geworteld geloof in de kracht van de samenleving.

De samenleving, niet de overheid, noemde ik in 2013 als eerste principe.

Zo zijn we ook ontstaan, niet in 1980, maar in het midden van de 19 e eeuw.

Het fundament van onze partij is immers al veel eerder gelegd.

Waar socialisten en liberalen de economie voorop plaatsten,

Staats geleid dan wel marktgericht,

zochten ónze voorvaderen het in de identiteit van de Nederlanders die zelf de samenleving maken.

Die identiteit zochten mensen toen heel sterk in het Christelijk geloof.

En vanuit die identiteit vochten zij voor eigen scholen.

Scholen die niet van de staat waren,

maar van de mensen zelf!

En onze voorvaders vonden dat je de morele taak had om op te staan tegen het onrecht van een ongeremde markteconomie.

In de naoorlogse wederopbouw jaren leek het soms alsof de overheid tóch in staat was altijd een betere toekomst te maken:

de verzorgingsstaat was geboren.

Maar de tijd van de oneindige groei van economie en verzorgingsstaat ligt achter ons.

En de beloftes van almaar meer daarmee ook.

Mensen beseffen dat ook heel goed.

De christen democratische traditie beschouwt burgers niet als consumenten die met goedkope aanbiedingen kunnen worden gepaaid.

Nee: het CDA zegt:

Doe mee, we hebben allemaal een taak om een betere toekomst te maken.

Geloofwaardigheid politiek

Tóch zien we om ons heen maar al te vaak loze beloften:

1000 euro voor iedere Nederlander, dat was vóór de verkiezingen,

Maar we kregen miljarden belastingverhoging er na.

Geen cent meer naar Griekenland vóór de verkiezingen,

maar de geldkraan ging open er na.

Europese begrotingsregels handhaven was het voor de verkiezingen, Maar Frankrijk had nog niet gepiept dat de bezuinigingen te zwaar werden, of Mark Rutte gaf als eerste regeringsleider toe.

De politicus lijkt tegenwoordig meer iemand die met onvervulbare beloften stemmen probeert te trekken voor de korte termijn, dan iemand die lijnen uitzet voor de lange termijn.

Ik noem drie voorbeelden hoe het beter kan. Hoe we lange termijn boven korte termijn kiezen.

Tegenover een cultuur van ieder voor zichzelf,

racistische spreekkoren in voetbalstadions,

van geweld tegen conducteurs,

plaatst het CDA een opdracht.

Steek je handen uit de mouwen voor een ander.

Laat iedere jongere een maatschappelijke dienstplicht vervullen.

Iets voor de ander doen.

In de zorg, een vrijwilligersorganisatie, een sportvereniging, defensie.

Nederland is wat het CDA betreft niet een land waarin je alleen maar kunt halen, je moet ook iets inbrengen.

Niet alleen rechten, maar ook plichten.

Een tweede voorbeeld:

Waar de VVD en D66 een arbeidsmarkt willen van steeds meer flex,

willen SP en PvdA juist angstvallig vasthouden aan oude rechten.

Maar het CDA wil een arbeidsmarkt in balans.

Als werknemers beseffen dat zij in hun vaste contracten meer flexibiliteit zullen moeten toelaten, geven ze werkgevers weer het argument om mensen in dienst te nemen.

En als ik naar de vakbonden kijk:

Niet de geradicaliseerde houding van de FNV, maar de constructieve houding van de CNV.

Ja, dat mag ook wel eens gezegd worden.

Bij het uittekenen van dit pad speelt de politiek een belangrijke rol. Ik roep het kabinet en sociale partners op: verlaat de schuttersputjes en zoek de gezamenlijkheid weer op.

Het is onbegrijpelijk dat het kabinet nog niet het initiatief tot een voorjaarsoverleg heeft genomen.

Er ligt immers een groot belang voor ons land:

sociale onrust kan het broze economische herstel in de knop breken.

En als derde:

tegenover de valse belofte dat vrijheid betekent dat je alles mag doen wat je wilt,

plaatsen wij de opdracht om respect op te brengen voor anderen.

Vrijheid van meningsuiting vindt een grens,
zodra de meningsuiting het verheerlijken van geweld wordt.

Vrije partijvorming vindt zijn grens,
wanneer je met een anti-democratische partij de democratie omver wil werpen.

Vrijheid van religie vindt zijn grens, wanneer je anderen met geweld je overtuiging wilt opdringen.

Een vrije democratie is niet gratis.
Een democratie moet weerbaar zijn tegen onrecht en bedreigingen.
Wij beschermen de waarden van onze samenleving.

Voorvaderen
In ons midden zijn straks drie oud premiers die zich inzetten voor die waarden, en de lange termijn verkozen boven de korte termijn.

Dries van Agt zag na de vrije jaren 70 dat een ethisch reveil nodig was.

Ruud Lubbers besefte dat de economische vooruitgang was gesmoord door jarenlange uitdijing van de overheid en legde verantwoordelijkheid terug bij de samenleving.

Jan Peter Balkenende werd geconfronteerd met de erfenis van een uitgeregeerd paars kabinet.
Hij plaatste er lange termijn hervormingen en een normen en waarden agenda tegenover.

Als ik deze namen noem, denk ik ook aan iemand
met een trefzekere, koersvaste regeerstijl,
op een politiek stormachtige zee,
een groot voorbeeld tot de dag van vandaag.
Hij is net honderd jaar geworden
Ik bedoel natuurlijk: Piet de Jong.

Hoe sterk contrasteert dit met de huidige tijd.

Als we het huidige kabinet zien opereren zien we het tegenovergestelde van koersvastheid:

Laat uitreizigers maar dood gaan in plaats van terugkeren,

zei Mark Rutte,

maar het verheerlijken van terreur wil hij niet aanpakken.

Alle grenzen dicht, roept de VVD.

Maar zonder ook maar één vinger uit te steken om de vluchtelingenproblematiek écht in goede banen te leiden.

Minister Dijsselbloem riep schande van de salarisverhogingen bij de ABN-AMRO top.

Terwijl hij ze zelf had goedgekeurd.

Zo komt de geloofwaardigheid van de politiek alleen maar verder onder druk te staan.

Zo'n opstelling voedt het cynisme in de politiek.

Het kan, en het moet anders.

Dat hebben we in deze campagne gedaan, en dat zullen we blijven doen.

En daarom zal het CDA ook in de Tweede en Eerste Kamer dit kabinet blijven beoordelen zoals we dat de afgelopen twee jaar hebben gedaan:

Op inhoud.

Met oog voor de samenleving, en de blik op de lange termijn.

Slot

Dat is het land dat wij willen bouwen voor de toekomst van onze kinderen.

Vanuit de onlosmakelijk aan ons land verbonden christelijke traditie weten we dat deze opdracht niet met een paar beloftes is gerealiseerd.

Wij staan in die oude traditie.

Maar de traditie die wij met onze partij hoog te houden hebben, is vandaag de dag wel actueler dan ooit.

Veel mensen voelen zich onzeker.

Zij zien dat de grenzen van de materiële welvaart zijn bereikt.

En dat het individualisme bijna absoluut is geworden.

Kortom: wij willen een politiek die niet vraagt wat je wilt krijgen, maar wat je wilt bijdragen.

Een land waar de samenleving met haar waarden gaat boven overheid en markt.

35 jaar geleden begon het.

In het jaar waarin Annie Borckink goud won in Lake Placid

- ik zat thuis voor de zwart-wit televisie.

Het jaar waarin Koningin Beatrix op de troon kwam

- ik zat bij vrienden voor de gehuurde kleurentelevisie, Dries van Agt was erbij.

Het jaar waarin Joop Zoetemelk eindelijk de toer won:

- Ik weer aan de buis gekluisterd, Dries van Agt was er weer bij, verschil moet er zijn - .

Wij hebben in die 35 jaar ook moeilijke tijden gekend.

In het recente verleden nog.

Maar nu bouwen CDA-ers weer in alle 12 provincies aan nieuwe provinciebesturen.

In vier provincies als de grootste.

Er staat een vernieuwde Eerste Kamerfractie klaar om het CDA geluid nog sterker in Den Haag te laten horen.

In Brussel bouwt een krachtige CDA delegatie aan een zelfbewust Nederland, verbonden met Europa.

En bijna 1500 raadsleden en honderden wethouders werken iedere dag keihard aan de toekomst van hun gemeente.

Nog veel meer leden en vrijwilligers zijn iedere dag ambassadeur van dit vernieuwde CDA.

Samen bouwen wij aan de toekomst van ons land, en van onze partij.

35 jaar oud zijn wij, maar toch zeg ik:

We zijn pas net begonnen.